

NIHAK ry
Pajatie 5
85500 Nivala

Viite: pyyntö arviointimenettelyn soveltamistarpeen arvioinnista / NIHAK vedyn DN 300 siirtoputkisto

Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa

1 Hanke

NIHAK ry, Vedyn DN300 siirtoputkisto, Ylivieska, Nivala, Haapajärvi

2 Vireilletulo

Hankkeesta vastaava Nivala-Haapajärvenseutu NIHAK ry (asiamiehenä FCG Finnish Consulting Group Oy) on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta päätöstä, edellyttääkö suunniteltu Vedyn DN300 siirtoputkisto ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely). ELY-keskukselle on toimitettu 10.7.2025 selvitys YVA-menettelyn soveltamisharkintapäätöksen tueksi. Asiakirja sisältää pääpiirteissään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta.

3 Hankkeen kuvaus ja sijainti

Tekninen kuvaus

Hanke koostuu maan alle sijoitettavasta vedyn siirtoputkistosta sekä maanpäällisestä kompressoriasemasta, venttiiliasemista sekä asemia kiertävistä suoja-aidoista. Suunniteltu vedyn siirtoputkiston on suunniteltu toteutettavan halkaisijaltaan noin 0,3 m (DN300) putkistolla, jonka kokonaispituus olisi noin 50 kilometriä.

Rakentamisen aikainen puuston raivauksen ja tilan tarve on noin 15–30 metriä ja rakentamisen jälkeen puuttomaksi jätettävä alue on noin 5 metrin levyinen. Pellolla tilan tarve on hieman suurempi kuin metsäisellä alueella. Putki sijoitetaan vähintään 1 metrin syvyyteen metsämailla ja 1,2 metrin syvyyteen peltoalueilla. Putken asentamista varten kaivetaan noin 2–3 metriä syvä kaivanto. Kaivannon viereen rakennetaan asennustie työmaaliikennettä ja putken asennusta varten. Kaivannosta tulevaa maa-aines läjitetään tilapäisesti kaivannon viereen ja soveltuvin osin palautetaan kaivantoon takaisin, vain liian kivinen maa-aines ja louhe eivät sovellu putkitäyttöön. Rakentamisen jälkeen mahdolliset läjitysalueet sekä rakentamisesta maastoon syntyneet vauriot korjataan ja maisemoidaan. Työmaa-aikainen asennustie puretaan pois tai jätetään maastoon, mikäli maanomistaja niin toivoo.

Vetyputkistolle lunastettava ja pysyvä käyttöoikeus on leveydeltään noin 5 metriä ja putken sijainti merkitään maastoon merkintäpylväillä. Peltoalueet ovat viljelyskelpoisia putkikaivannon kohdalla, metsäalueilla käyttöoikeusalueella ei voi harjoittaa metsätaloutta. Suojaetäisyydet rakennuksiin ovat maksimissaan noin 30 metriä.

Alueellinen vetyverkosto liitetään Gasgridin runkoverkkoon kompressoriaseman avulla. Kompressoriaseman avulla nostetaan kaasun painetta ja siten lisätään siirtoverkon siirtokapasiteettia. Kompressoriaseman tilavaraus on noin 10 x 25 metriä puutonta aluetta. Kompressoriasema aidataan.

Suunnitellulle vetyputkireitille rakennetaan alustavasti neljä venttiiliasemaa. Venttiiliasemien tilantarve on tyypillisesti noin 25 x 30 metriä ja niille rakennetaan tieyhteys. Venttiiliasemat aidataan. Venttiili- ja kompressoriasemissa sovellettava suojatäisyys on 150 metriä.

Hankkeen sijainti

Vedyn siirtoputkiston suunniteltu reitti sijoittuu Pohjois-Pohjanmaalla Ylivieskan, Nivalan ja Haapajärven kaupunkien alueelle, lähimmillään noin 10 kilometrin etäisyydelle Ylivieskan keskusta-alueesta, noin 2,5 kilometrin etäisyydelle Nivalan keskusta-alueesta ja noin 0,7 kilometrin etäisyydelle Haapajärven keskusta-alueesta.

Suunniteltu vetyputkisto sijoittuu pääosin metsätalous- ja peltoalueille. Putkiston reitillä on useita jokien, pienempien ojien, teiden sekä rautatien alitus.

ELY-keskus sisällyttää tämän päätösasiakirjan liitteeksi (liite1) selvitysraportin karttakuvan hankkeen sijainnista

4 Kuvaus hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista sekä toimenpiteistä niiden välttämiseksi ja ehkäisemiseksi

ELY-keskukselle toimitettu tarveharkinta-aineisto (raportti) perustuu olemassa oleviin rekisteritietoihin ja karttatarkasteluihin. Raportti sisältää

14.11.2025

hankekuvauksen lisäksi kuvauksen hankealueen nykytilasta maankäytön, maaston ja maaperän, pinta- ja pohjavesien, luonnonsuojelu- ja Natura-alueiden, luontotyyppien, linnuston ja eläimistön, ekologisen verkoston, maiseman, kulttuuriympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Lisäksi aineisto kattaa vedyn siirtoverkon tyypillisten vaikutusten kuvauksen sekä tarkastelun hankkeen mahdollisista ympäristövaikutuksista ja niiden merkittävyyksistä aihekohtaisesti taulukossa. Arvioinnit pohjautuvat rekisteri- ja nykytilatietoihin perustuvaan asiantuntija-arviointiin.

Hankkeesta muodostuvien merkittävimpien vaikutusten on arvioitu kohdistuvan etenkin rakentamisen aikana maankäyttöön, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, liikenteeseen sekä ilmastoon. Toiminnan aikana vaikutukset on arvioitu kauttaaltaan vähäisiksi. Positiivisia vaikutuksia hankkeesta on arvioitu syntyvän elinkeinoihin ja talouteen.

Maankäyttöön kohdistuva kohtalaiseksi arvioitu vaikutus on metsäalueiden muuttuminen puuttomaksi alueeksi. Aineiston mukaan rakentamistoimien alle jää metsäkasvillisuutta, turvekankaita ja puustoisten suomuuttumien kasvillisuutta vähintään noin 52 hehtaarin alalta.

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset esitetään muodostuvan tilapäisistä ja paikallisista rakentamisen aikaisista liikenne-, este- ja meluhaitoista. Liikenteeseen kohdistuvat vaikutukset ovat tarveharkinta-aineiston mukaan rakentamisen aikana paikallisia ja tilapäisiä kuljetusten hajautuessa tieverkolle. Työkoneiden liikkuminen ja niiden aiheuttama melu, pöly ja tärinä, työmaaliikenne, kuljetukset, hakkuut ja mahdollisesti teille syntyvät vauriot sekä itse rakentamisen aiheuttamat estehaitat voivat häiritä lähialueen liikennettä ja asutusta väliaikaisesti.

Ilmastoon kohdistuva vaikutus liittyy aineiston mukaan hankkeen hiilijalanjälkeen. Suurin osa hankkeen hiilijalanjäljestä muodostuu välillisesti vetyputkiston ja siihen liittyvien rakenteiden valmistusvaiheessa. Vetyputken rakentamisvaiheessa ilmastopäästöjä aiheutuu puuston hiilivarastojen ja -nielujen menetyksestä, työkoneista, vetyputkien kaivannoista, putkien liittämisestä sekä asentamiseen tarvittavien laitteiden ja välineiden kuljettamisesta.

Arvioinneissa ei ole esitetty käsiteltyihin eri vaikutustyyppeihin kohdennettuja haittojen lieventämistoimien tunnistamista ja mahdollisuuksia niiden käyttöön.

5 Asian käsittely

Viranomaisten kuuleminen

ELY-keskus on ennen päätöksen tekoa pyytänyt lausuntoja arviointimenettelyn soveltamistarpeesta hankkeessa tunnistamiltaan keskeisiltä viranomaisilta ja sijaintikunnilta; Pohjois-Pohjanmaan liitto, Oulun museo- ja tiedekeskus, Pohjois-Pohjanmaan Pelastuslaitos, Metsähallitus Luontopalvelut, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Fingrid Oyj, Caruna Oyj, Ylivieskan kaupunki, Nivalan kaupunki, Haapajärven kaupunki.

14.11.2025

Caruna Oy ilmoittaa, että sillä ei ole lausuttavaa.

Fingrid Oyj ilmoittaa, ettei sillä ole tarvetta ottaa kantaa hankkeen YVA-menettelyn tarpeeseen ja toteaa, että lausuu hankkeesta mielellään jatkovaiheissa ratkaisun tarkentuessa.

Haapajärven kaupunki katsoo, että hankkeella ei ole sellaisia todennäköisiä merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka edellyttäisivät YVA-menettelyn soveltamista. Mahdolliset paikalliset vaikutukset voidaan käsitellä lupamenettelyissä ja reittisuunnittelun tarkemmassa vaiheessa.

Haapajärven kaupunki, ympäristöpalvelut toteaa lausunnossaan, että terveydensuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Metsähallitus luontopalvelut toteaa, että suunnitellulle siirtoputkilinjalle ei sijoitu valtion luonnonsuojelualueita tai valtion suojeluun varattuja kiinteistöjä ja tuo esille lähimmäksi putkilinjausta sijoittuvat Metso-Sotan suojeluun varattu kiinteistö noin 120 metrin ja Sauviinmäen lehtojensuojelu- ja Natura-alue noin 350 metrin etäisyydellä. Alueelle ei Metsähallituksen tietojen mukaan sijoitu Metsähallituksen vastuulla olevien, salassa pidettävien petolintujen reviireitä. Hankkeeseen ei Metsähallituksen näkemyksen mukaan ole tarvetta soveltaa YVA-menettelyä, toteaa toimenpiteiden vaikuttavan rakentamis- ja kaivualueiden luonnonympäristöihin ja katsoo, että hankkeen vaikutukset jäävät todennäköisesti paikallisiksi ja ne on mahdollista arvioida riittävästi osana hankkeen yleistä suunnittelua.

Nivalan kaupunki yhtyy tehdyn selvityksen johtopäätökseen, että arvioinnin perusteella alueellisen vetyputken rakentamisesta ei todennäköisesti aiheutuisi, ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka kokonaisuutena olisivat rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa mainittujen hankkeiden merkittäviin ympäristövaikutuksiin. Nivalan kaupunki ei näe tarvetta YVA-menettelylle tässä vaiheessa.

Oulun Museo- ja tiedekeskus, rakennettu kulttuuriympäristö toteaa lausuntonaan, että sillä ei ole huomauttamista suunnitellusta vedyn DN300 siirtoputkiston reitistä rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Oulun Museo- ja tiedekeskus, arkeologia toteaa, että arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ei hankkeessa ole YVA-menettelyn tarvetta. Siirtoputken reitillä ja siihen liittyvien rakenteiden alueella tulee kuitenkin tehdä arkeologinen selvitys.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, ettei suunniteltavassa vedyn siirtoputkihankkeessa ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä. Liitto

14.11.2025

toteaa kuitenkin, että vedyn siirtoputkiston vaikutusalueelle on laadittava kattavat ympäristöselvitykset, jotta tunnistetut epävarmuustekijät voidaan poissulkea vaikutusten arvioinnissa. Kompressiopisteet voivat toimia siirtoputkiston liityntäpisteinä, joten kompressiopisteiden ympäristöt ja mahdolliset niihin tulevat liittynät on myös syytä huomioida jo suunnitteluvaiheessa. Vedyn siirtoputkiston hankkeessa on lisäksi huomioitava Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen ja voimaan määrätyn Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan merkinnät ja määräykset. Hankkeen aikana on myös tärkeää huolehtia riittävästä vuorovaikutuksesta osallisten kanssa.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes toteaa lausunnossaan, että alueellisen vedyn siirtoputkiston (DN 300, 30 barg, pituus noin 50 km) rakentaminen edellyttää rakentamisluvan hakemista Tukesilta kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 37 §:n mukaisesti. Tukes arvioi lupakäsittelyssään vedyn siirtoputkiston sijoittamisen edellytykset huomioiden mm. riittävät suojaetäisyydet ulkopuolisiin kohteisiin ja kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 2 luvun turvallisuusvaatimusten täyttymisen. Lisätietoja asiasta löytyy myös Tukesin vetyoppaasta. Tukes voi määrätä lupakäsittelyssään erityisehtoja vedyn siirtoon liittyvistä turvallisuusvaatimuksista.

Ylivieskan kaupunki kannattaa ajatusta vedynsiirtoverkoston toteuttamisesta Ylivieskan kaupungin alueelle, pitää tärkeänä, että vedynsiirtoverkoston jatkosuunnittelussa käydään tiivistä vuoropuhelua kaupungin ja alueen edustajien kanssa, jotta reitin sijainti saadaan optimoitua alueen muuhun maankäyttöön, toteaa, että putkiston sijoittelu ei saa heikentää suunniteltujen hankkeiden toteuttamisedellytyksiä, katsoo, että suunniteltu vedyn siirtoputki on vaikutuksiltaan huomattava ja kaupunki pitää tärkeänä ympäristövaikutuksien arviointimenettelyn toteuttamista YVA-lain periaatteiden mukaisesti ja pitää tärkeänä, että hankkeen suunnittelun yhteydessä selvitetään suuntaporaus vaihtoehtoisena toteutustapana peltoalueille.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaavalle on ennen päätöksentekoa annettu tilaisuus tulla kuulluksi saaduista lausunnoista, jotka toimitettiin hankkeesta vastaavalle vastineita varten 22.9.2025. Hankkeesta vastaava on toimittanut 16.10.2025 vastineensa saapuneisiin lausuntoihin, ja todennut seuraavaa:

Vastaa lausunnoissa esitettyihin asioihin yhteisesti, että lausunnoissa esiin nostetut asiat eivät edellytä YVA-menettelyä ja, että ne tullaan huomioimaan hankkeen jatkosuunnitteluvaiheissa ja tarvittavat selvitykset laaditaan.

Ylivieskan kaupungin lausuntoa lukuun ottamatta YVA-menettelylle ei ole nähty tarvetta. Hankkeesta vastaava muistuttaa, että hankkeen vaikutukset ovat kokonaisuudessaan vähäiset ja jatkosuunnittelussa pystytään huomioimaan lausunnoissa esiin nostetut asiat. Perussuunnitteluvaiheessa

tarkastellaan alustavasti suuntaporattavat reitin osuudet ja ne täsmentyvät toteutussuunnittelussa. Suuntaporauksen avulla sopivalla maaperällä salaojat voidaan alittaa vahingoittamatta niitä. Kivisellä maaperällä suuntaporaus ei onnistu.

Hakkeesta vastaavalla ei ole muuta huomautettavaa annettuihin lausuntoihin.

6 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen päätös

Vedyn DN300 siirtoputkisto **sovelletaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.**

Päätöksen perustelut

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa perustuu YVA-lain 3 § ja 11 §.

Arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 2 mom.).

Päätösharkinnassa on huomioitu hankkeen ominaisuudet, sijainti ja tunnistettavien vaikutusten luonne sekä hankkeen sisältyminen tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU liitteessä II lueteltuihin hankkeisiin. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

Hanke voisi olla tulkittavissa YVA-lain liitteen 1 kohdan 8 a perusteella: *öljyn, kemikaalin tai kaasun siirtoihin tarkoitetut putket, joiden halkaisija on yli DN 800 millimetriä ja pituus yli 40 kilometriä*. Siirtoputkiston pituus on reilusti yli lain määritelmän mukaisen hankkeen, mutta putkiston nimellissuuruus DN 300 mm sen sijaan on pienempi.

Hankkeen voidaan katsoa lisäksi sisältyvän YVA-direktiivin (2011/92/EU) liitteen II kohdan 10. Perusrakennehankkeet *i) öljy- ja kaasuputkistot sekä...* mukaisiin hankkeisiin.

ELY-keskus katsoo, että vaikka suunniteltava vedyn siirtoputki on halkaisijaltaan DN 300 millimetriä, mutta pituudeltaan 50 kilometriä, voidaan sillä olettaa todennäköisesti olevan vastaavanlaisia ympäristövaikutuksia, kuin YVA-lain liite 1 hankeluettelon määrittelemän rajan (halkaisija 800 mm, pituus 40 km) mukaisella hankkeella, joka edellyttäisi suoraan YVA-menettelyä.

Mikäli raja-arvona tarkastellaan maahan kaivettavan putken halkaisijaa, ei ELY-keskus näe putken halkaisijalla olevan kaivannon suuruuteen

14.11.2025

suhteutettuna suurta merkitystä vaikutusten muodostumisen kokonaistarkastelussa. ELY-keskus viittaa tässä korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen (KHO 3.7.2008/1633), jossa on tarkasteltu kaasunsiirtoputken halkaisijaa suhteessa YVA-lain määrittelemään kokoluokkaan.

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne

ELY-keskus on tarkastellut harkinta-aineistona toimitetun selvityksen sekä oman asiantuntemuksensa pohjalta hankkeen ominaisuuksia, sijaintia ja vaikutusten luonnetta suhteessa YVA-lain liitteessä 2 listattuihin tekijöihin.

Selvityksessä on asianmukaisesti ja varsin kattavasti tuotu esille useita taustatietoja ja rekisteritietoja hyödyntäen hankkeen sijainnin mukaisia ympäristöolosuhteita. Nykytilaselvityksen kattavuus vastaa lähes arviointiohjelman tasoa. Selvityksessä on esitetty vaikutusten muodostumista tai arviota niistä eritellen rakentamisaika ja toiminta-aika.

Vedyn siirtoputkiston reitin todetaan lähes kokonaisuudessaan sijoittuvan metsätalousalueelle ja ojitetuille suoalueille. ELY-keskus toteaa reittilinjauksen nykytilakuvauksen olevan pääpiirteissään kattava, mutta metsätalousmetsien sekä puustoltaan vajaatuottoisten soiden potentiaalisista luontoarvoista on voitu todeta vain veikkauksia ja silti näiden pohjalta on kuitenkin laadittu tarkempia arviointeja, kuin aineiston ja tietojen tarkkuus sallisi. Epäselväksi jää, mistä raporteista esimerkiksi lähimpien tunnistettujen arvokkaiden luontotyyppien tietoja on poimittu.

Maankäyttö, yhdyskuntarakenne

Vaikutusten muodostumista todentava yhteenveto selvityksessä antaa osittain virheellistä tulkintaa muun muassa vaikutuksista maankäyttöön, jossa todetaan vaikutukset rakentamisen aikana kohtalaisen kielteiseksi, mutta toiminnanaikana vähäisiksi, vaikka viitataan vaikutusmekanismina reitin alueella olevan maankäytön muuttuvan metsäisillä alueilla puuttomaksi. ELY-keskus toteaa, että vaikutus ei pääty rakentamisen jälkeen, vaan kuten selvityksessä todetaan jää maastoon pysyvä puustoton käytävä sekä mahdollisia huoltoteitä. Hankkeessa myös joudutaan rakentamaan tiestöä paineentasaus- ja venttiiliasemille. Putkilinjan rakentamisen yhteydessä toteutettavan tiestön pysyväisyys on epävarmaa ja tiestön osuutta ei ole tarkasteltu maankäytössä tai asuinviihtyvyydessä. Reitin alueelta virkistyskäytön nykytilanne on heikosti todettu ja sen myötä vaikutuksen merkittävyyden ennakoiminen on vaikeaa.

Vaikutusten muodostumisessa ei ole huomioitu kompressoripisteiden muodostamaa mahdollista laajempaa maankäyttöön ja ympäristöarvoihin kohdistuvaa vaikutusta niihin mahdollisesti tulevien liityntöjen osalta. Saman on todennut Pohjois-Pohjanmaan liitto lausunnossaan.

Reitin alueelle sijoittuvat useammat kaavat ja kaavoitustilanne on voitu tunnistaa sekä huomioida hankkeesta niihin kohdistuvat vaikutukset varsin hyvin. Hankeen osalta on yhteensovittamisen tarvetta vireillä olevien Hallan ja Ouluntien asemakaavojen, Pysäysperän yleiskaavoituksen,

14.11.2025

Kurunpuhdon ja Uusnivalan yleiskaavan sekä Uusnivalan aurinkovoimahankkeen sekä useiden voimajohtosuunnitelmien sekä valtakunnanverkon kehittämistarpeen kanssa.

Asutus, turvallisuus ja virkistys

Ylivieskassa reitin esitetään sijoittuvan lähes kokonaan metsätalousalueelle, Nivalassa pääosin maaseutasutuksen alueelle, Vehkapuhdon, Hoitopuhdon kyläalueille sekä Ahteen taajama-alueelle ja Haapajärvellä osittain maaseutasutuksen alueelle. Virkistyskäyttöön kohdistuviin vaikutusmekanismeihin on viitattu vain metsänpoistoon liittyvien maisemavaikutusten yhteydessä.

Nivalan kaupunki on todennut lausunnossaan, että käytön aikaiset vaikutukset olisivat vähäisiä, kun tekniset turvallisuusmääräykset huomioidaan, siirtoputkisto suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevien turvallisuusmääräysten mukaisesti ja tällä varmistetaan, ettei hankkeella ole merkittävää vaikutusta asukkaiden tai ympäristön turvallisuuteen. Tukes on todennut lausunnossaan hankkeen rakentamisen edellyttävän kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 37 §:n mukaista lupaa, jossa arvioidaan sijoittamisen edellytyksiä ja riittäviä turvallisuusvaatimusten täyttymistä. Tukes toteaa voivan määrätä lupakäsittelyssään erityisehtoja vedyn siirtoon liittyvistä turvallisuusvaatimuksista. ELY-keskus katsoo, että turvallisuusmääräykset tulevat kemikaaliturvallisuuslain mukaisessa käsittelyssä huomioiduiksi, mutta asukkaiden asianmukainen osallistaminen hanketyypin mukaisten vaikutusten osalta ei pelkästään tässä lupamenettelyssä toteudu ja se on yksi YVA-menettelyn perustehtäviä.

Maisema ja arkeologia

Selvityksessä on tunnistettu hanketyypin mukaisesti hankkeen aiheuttavan vain vähäisiä maisemamuutoksia rakentamisen välittömässä lähiympäristössä puuston poiston myötä. Arkeologisten kohteiden osalta viitataan niiden sijoittuvan niin etäälle tarkastellusta putkilinjasta, ettei vaikutuksia syntyisi edes rakennusaikana. ELY-keskus toteaa, kuten myös Oulun Museo ja tiedekeskus lausunnossaan, että ennakoarvio perustuu rekistereissä oleviin arkeologisten kohteiden sijaintietoihin. Hankkeen suunnittelun aikana on joka tapauksessa laadittava arkeologiset maastoinventoinnit, huomioiden myös huolto- ja rakennustiestön tarpeet ja muodostettava hankkeen reittilinjaus siten, ettei se aiheuta muinaismuistolain vastaisia toimenpiteitä. ELY-keskus toteaa oikeaksi tulkinnan hankkeen aiheuttamista vähäisistä maisemavaikutuksista.

Luonnonympäristö

Reitin alueelta ja lähialueelta on koottu käytettävissä olevista aineistoista tietoja arvokkaista luontotyypeistä tai lajiesiintymistä. Koonti antaa yleiskuvan seudun luontoarvojen potentiaalista, mutta arviointi on sen sijaan jo toteutettu tarkasti suhteessa aineistoon. Tosin on tuotu esille epävarmuutena maastoselvitysten puuttuminen.

14.11.2025

ELY-keskus toteaa luonnonympäristön ja lajiston herkkyyden osalta oleellisina tunnistaa mainitut virtavesien alituskohteiden arvot ja aiheuttamat vaikutukset virtavesien lajistolle (ml. sauikko), kosteikkolajiston elinympäristöt, vesilain mukaisten arvokkaiden pienvesien (ml. norot) sijainnit sekä direktiivilajiston lakisääteisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tiedot reittisuunnitelman vaikutusalueella. Näihin tietoihin ei päästä ilman kohdennettuja maastoselvityksiä, joten vaikutuksille herkkiä kohteita ei siten ole voitu vielä huomioida reittisuunnittelussa eikä myöskään vaikutuksen merkittävyyttä voida tulkita. Maankäyttöä muokkaavien hankkeiden perusselvitysten osalta ELY-keskus toteaa tarpeellisena laatia myös pesimälinnustoselvitykset, jotta voidaan välttyä luonnonsuojelulain 70 §:n 3 momentin vastaisilta vaikutuksilta hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Maaperä ja pintavedet

Selvityksessä on asianmukaisesti tuotu esille tieto maa- ja kallioperästä sekä lähimmistä geologisista arvokohteista sekä happamien sulfaattimaiden tutkimustiedosta. Selvityksessä on tunnistettu happamien sulfaattimaiden vaikutusmekanismit maaperän kaivuutöissä ja viitataan tuleviin maaperätutkimuksiin rakentamisalueella. Happamien sulfaattimaiden osalta on etenkin syytä tunnistaa haitallisten ja merkittävien vesistövaikutusten lievennyskeinot, joita nyt alustava tarkastelu ei voinut todeta.

Vesistöjen alituksen osalta todetaan asennusten vaikutukset ja asennustyytit. Alitettavien tai kaivettavien uomien tilaa ja vaikutusta on arvioitu lähtötietojen perusteella. ELY-keskus katsoo hanketyypin osalta, että vesistöjen alitukset tai asennukset virtavesiin ovat vaikutusten merkittävyyden kannalta hyvin epävarmoja ennakoivassa arvioinnissa. Virtavesien lähiympäristön luontoarvot ja virtaveteen kohdistuvat pintavesivaikutukset voivat muodostua hankkeen vaikutusmekanismeissa hyvinkin merkittäviksi ja niinin tulee pystyä kohdentamaan selkeitä ja asianmukaisia lievennyskeinoja sekä vertailemaan ylitys- / alituskohdan haitattomuutta reittiä ja toteutustapaa.

Happamien sulfaattimaisen osalta reitin kaivamisen vaikutuksia pintavesiin on kyettävä arvioimaan laajemmin ja tarkemmilla aineistoilla.

Hankkeen sijainti ja laajuus

Selvitys toteaa hankkeen perusteluiden kuvauksen yhteydessä reittilinjausta hahmotellun ja jäljelle on jäänyt kaksi potentiaalista vaihtoehtoa. Tämän jälkeen todetaan, että tässä YVA-tarveharkintapyynnössä on esitetty ainoastaan varmasti alueverkkoon kuuluva osa. ELY-keskus muistuttaa, että ennakoivasti on jo todettu hankkeen reittisuunnittelun jatkuvan, jolloin YVA-päätöstarkastelua voisi joutua tekemään uudelleen, mikäli YVA-menettelyä ei toteuteta. Lisäksi ELY-keskus korostaa YVA-menettelyn olevan hyvä keino hankesuunnittelussa ja lupavaiheisiin päätyvän sujuvan hankkeen muokkautumisessa.

Hankkeen osalta ei ole esitetty tarkemmin eri vaikutustyyppeihin kohdennettuja toimenpiteitä merkittävien haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi. Enimmäkseen on viitattu hankkeen jatkosuunnittelussa huomioitavia seikkoja. Annetuissa lausunnoissa on todettu esimerkiksi reitin suunnittelussa voitavan huomioida paikalliset luontoarvot siten, että riskit jäävät vähäisiksi. ELY-keskus katsoo, että hankesuunnittelun tueksi on laadittava useita ympäristöselvityksiä, joiden toteuttamisen tärkeyteen ovat useat lausuvat viranomaiset myös viitanneet. Ylivieskan kaupunki on katsonut vedyn siirtoputken olevan vaikutuksiltaan huomattavan ja kaupunki on pitänyt tärkeänä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamista.

ELY-keskus katsoo, että edellä esitettyjen perusteella YVA-menettely on hankkeen alustavan sijainnin mahdollisten muutostarpeiden sekä nykytilannetta useilta osin tarkentavien maastonselvitysten ohella tärkeä työkalu hankkeen merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamiseen, riittävään asukkaiden osallistamiseen sekä merkittävien vaikutusten lievennyskeinojen hahmottamiseen. YVA-menettelyssä siirtoputkiston sijainnin tarkentamisessa on mahdollista tarkastella ja vertailla vaihtoehtoisia reittilinjauksia ja alareittivaihtoehtoja. Lisäksi putkireitille sijoitettavien liityntäpisteiden vaikutusmekanismien tunnistaminen vaatii laajempaa tarkastelua. Hanke on maantieteellisesti kohtalaisen pitkä (50 kilometriä) ja sen alueella on eri tavalla ympäristön herkkyyksiin kohdentuvia vaikutusmekanismeja sekä suuri asukkaiden ja osallisten määrä.

7 Päätöksestä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 13 §:n mukaisesti. Päätös on nähtävillä myös sähköisesti osoitteessa www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa, ja ilmoitus kuulutuksesta annetaan hankkeen vaikutusalueen kuntien julkaistavaksi sähköisesti.

Päätös julkaistaan ympäristöhallinnon yhteisessä verkkopalvelussa <http://www.ymparisto.fi/yva-paatokset/pohjois-pohjanmaa> kohdassa ”Energian ja aineiden siirto sekä varastointi, sovelletaan YVA-menettelyä”.

Päätös lähetetään sähköisesti tiedoksi lausunnonantajille.

8 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 §.

9 Muutoksenhaku

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä 2.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet alueidenkäytön asiantuntija Touko Linjama, ylitarkastaja Antje Neumann, ylitarkastaja Jaana Rääpysjärvi, ylitarkastaja Veli-Matti Kangas, ylitarkastaja Hannu-Pekka Hujanen ja ylitarkastaja Minna Takalo. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Anu Seppänen ja ratkaissut ylijohtaja Jonas Liimatta.

Liitteet

Liite 1 sijaintikartta
Liite 2 valitusosoitus

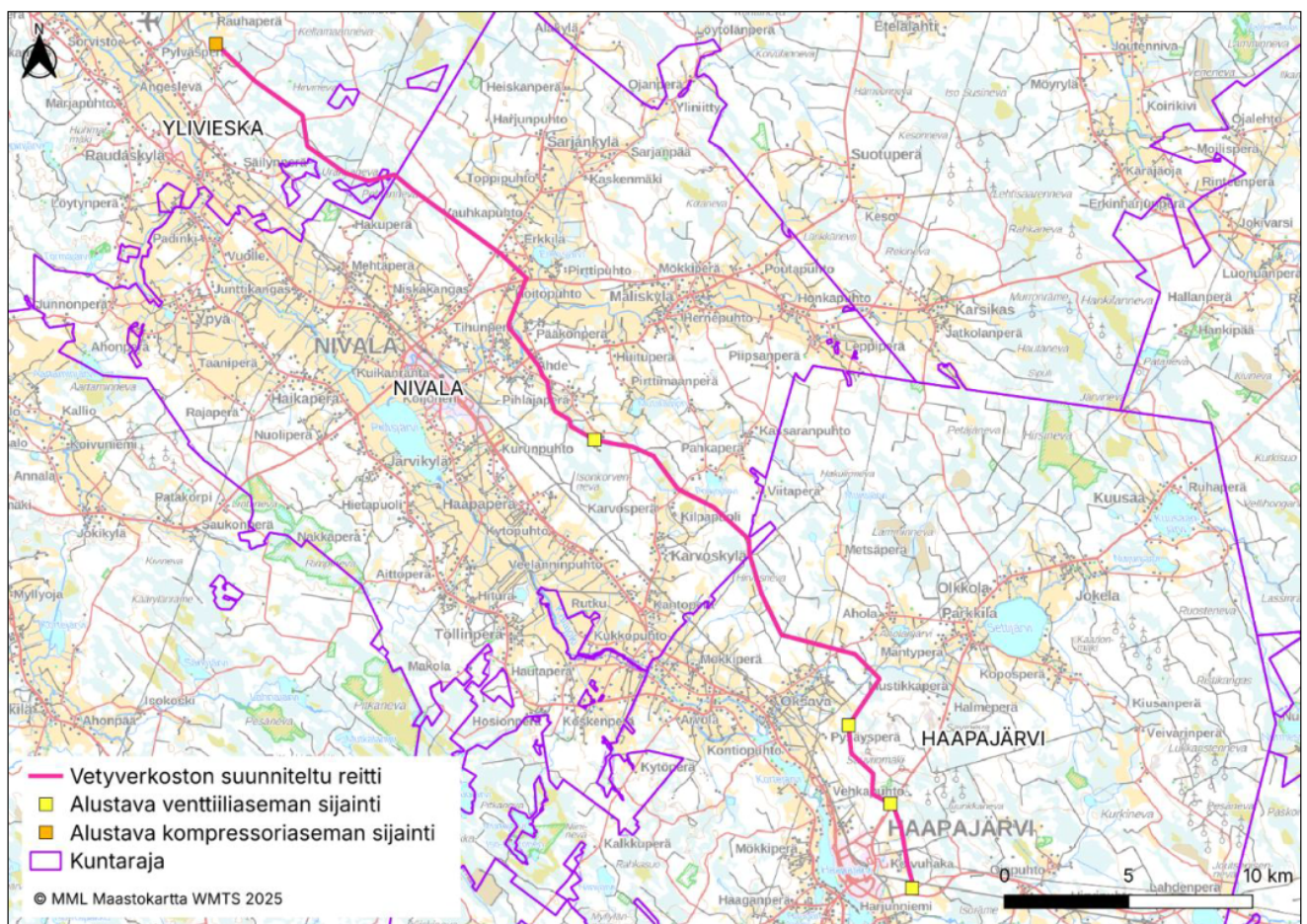
Jakelu

Hankkeesta vastaava (todisteellinen tiedoksianto)

Tiedoksi

Kuullut viranomaiset (sähköisesti)
Hankkeen vaikutusalueen kunnat (sähköisesti)

LIITE 1. Karttaote YVA-päätösharkinnan asiakirjasta (FCG Rakennettu Ympäristö Oy 7.7.2025)

Tämä asiakirja POPELY/2168/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/2168/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Seppänen Anu 14.11.2025 13:03

Ratkaisija Liimatta Jonas 14.11.2025 14:59